

Колко е важно да излизаме от гребнотемиято на ежедневието, от еднообразието в живота, връзките и работата си. Важно е да го правим винаги, когато можем. Когато усетим, че денят започва да ни притиска и не виждаме изход. Когато усетим, че нищо не ни радва, че виждаме всичко в сиво и се загущаваме в собствената си компания. Когато спрем да се радваме на малките неща и драматично се вторачим навътре в себе си и не харесаме това, което виждаме. Не казвам, че в такива моменти трябва непременно да метнем раница на гърба и да тръгнем по 800-километров път, или да се устремим към покоряване на стохиялници. И мечки няма нужда да борим. Достатъчно е да излизаме по-често от сигурната си капсула. Тази, която сами сме си сътворили, за да сме защитени. Би било хубаво да го правим, за да се освободим от опасността да се превърнем във вечно гуднещи, озлобени и недоволни от всичко, което ги заобикаля, хора. Такива, каквито не бихме се харесали и каквито всъщност не сме.

Отговарям на името Нора, но всъщност не съм. Шинорик съм. Едно от старите арменски имена е. Кръстена съм на баба ми Шинор, която е майка на баща ми. Означава благородство (шинорк). И майка ми, и баща ми са арменци, и всички назад, докъдето знам. Сигурно това обяснява логореята ми. Корените ми са дълбоко вкопани далеч оттук, но клоните и плодовете ми са в бъдещето. Както на всички нас...

ДАЛИ СТРАДАНИЯТА НА СКАЛИТЕ - ТЕ НЕ ИЗДЪРЖАЛИ, ТОГАВА ГИ ДАЛИ НА ЧОВЕКА

В гъждовни и студени дни мисълта се понася назад във времето, експонира черно-бели спомени, връщащи ме към корените. Сецам се за милата ни баба Йенова, която, виждайки как трудно се побирате около масата, казваше:

– Като дойдохме с моя човек във Варна през 1923 г., бяхме сам-сами. Бедни, уплашени, оставили целия си живот в миналото, без надежди за бъдещето. А сега трудно се събираме на една маса.

Така е било! С хиляди трудности са се добрали с кораб до българския бряг, бягайки от нерадостната си съдба. В България се възползвали от Нансеновия си паспорт и късчето общинска земя, отпусната им безвъзмездно, построили с общи усилия малка кирпичена къщичка, родили си три деца и... ей ни на и нас.

Не помня дядо си, но баба помня много добре. Тъжна, тиха и скромна жена. Веднъж сподели, че за нея животът се оказал една голяма стая, в която тя влязла през едната врата, видяла хора, седнали на претрупана с удоволствия маса, които шумно се веселят. Тя обаче минала през цялата стая безмълвна и излязла през другата врата, точно толкова чужда и гладна, колкото и влязла. Никога не я видях да се смее от сърце, така както го правеха децата ѝ – с отметната назад глава и с пълно гърло. За тези нейни 3 деца ми е думата днес. Колоритни, запомнящи се, различни, обичащи, обичани, нахакани и гразнещи. С една дума – велики. Най малкият – вуйчо ми, беше невероятно обичлив човек. Софрадгия, майтапчия, постоянно ухилен, прекрасен готвач, с неизчерпаем запас от истории. Някои съм слушала

по тридесетина пъти. И пак ми бяха смешни. Една Нова година се обади на всички ни да обясни терзанията си относно празничната вечер:

– Прилично е да съм със сина и снахата, защото ще се обидят. Ама и двете ми сестри ще са сами и ме канят, а мен сърцето ме тегли да съм с апаните. Китари ще има, майтапи...

А аз си мисля – като той е на 83, апаните колко да са апани?

Взе решение да празнува със сестрите си. За протокола, всички ние, децата им, издържаме до 1 най-много 2 часа, а те до 8 сутринта яли, пили и танцували тримцата. После изпекли една тава милинки, закусили и всеки се прибрал сабаакаршъ. Сладури. Аз съм сигурна, че каките цяла вечер са галили егото му:

– Колко беше хубав, къррокос, а колко много момичета те харесваха теб! – и все в този дух.

Как да не идеш пак на гости на сестрите си, а? Обичах го много. И дяволитият пламък в очите, и шегите му, и удоволствието, с което седнаше на софрата. Беше празник да си около него.

За съжаление, и апаните вече ги няма, и него. С тях една цяла епоха си отиде за мен. Различни са ни днес приоритетите, различни са отношенията в семейството, различен е и начинът, по който се веселим.

И тримата бяха уникални. Той – висок, елегантен, с очила Ray Ban, щото какви да са, а двете му сестри с копринени тоалети, винаги безупречни коси, чорапи и италиански обувки, щото какви да са?

Историята с обувките на майка ми я помня добре.

Във възрастта, в която другите жени засягат въкъци и се отдават на деца и внуци, моята майка

си имаше тайфа с жени на нейната възраст и акъл, които постоянно си правеха соарета. Все облечени красиво, закичени с гердани, безупречно сресани бели коси. Един ден виждам майка на улицата с прекрасни черни мокасини от естествена кожа, за които знам, че се гласеше да ги купи, и питам съвсем резонно:

– Майко, онези обувки за 250 лв. си ги купила, разбрах.

– Норче, майко, моите крака са болни, а животът е кратък!

Пак за протокола – обувките не са "Геокс", а елегантни кожени обувки с токче. И пак за протокола, 250 лева аз за обувки не бях давала до този момент.

Имаше няколко неща в облеклото, с които нито тя, нито приятелките ѝ правеха компромис:

Винаги гердан и прическа без надничачи бели корени и винаги с чорапи дори и лете, защото – „само слугините ходят боси“!!!!

Това се случва, когато вече беше на 80. Заради този дух, който те кара да се събираш с приятели и роднини, за да пийнеш и хапнеш, и да искаш да изглеждаш добре дори и на 80, оставах млад в спомените на деца и внуци.

За авторитарността на майка ми легенди се носят. Ако тя реши нещо, и Херкулес не можеше да я отмести от пътя ѝ. От това, естествено, страдаха най-обичаните от нея. Илюстрирам:

Една сутрин решила, че гардеробът на леля ми трябва да се разчисти. Става рано, гърпа бърз душ и ей я на – цъфнала на рамката на вратата на нищо неподозиращата ми леля. Тя пък, горката, обича да си поспива повече и да действа яваш. При нея красотата е в бавните неща. Да, ама не.

– Спиш, а? Как пък не се насна в този живот? А

гардеробът ти? И него ли аз трябва да оправя? Ако не съм аз, и кучетата няма да те ядат теб!

Представяте ли си горката ми танти? По нощница, с чаша кафе в ръка, недоумяваща какво ѝ се случва. Обаче като си свикнал от малък, знаеш, че локомотивът е тръгнал и връщане няма. Влизат двете в спалнята, леля сяда безмълвно на неоправеното още легло и чака примирено. Нашата се хвърля върху един стол и сваля артистично, с един замах всичко от секциите долу и не спира да кака-ниже. Изведнъж, забелязала нещо възмутително, се стрелва като белоглав скален орел, grabва един парцал от огромната купчина и виква:

– Виж, виж! Това ти го подарих 1945 г. Може ли да го пазиш още, кажи ми? Как може да си толкова загубена?

А леля ми клати крака върху леглото, отпива от кафето и тихичко нарежда.

– Ами като ме беше в детството все по главата, загубена ще съм, я.

Аз наистина не знам кой е по-загубеният в тази ситуация, защото майка ми изчисти гардероба, сложи всичко в торби за боклука запотена и измъчена като след ленински съботник, а тантите си изпи кафето в компания. После извика сина си, който прибра всички торби и ги нареди отново в гардероба. Това стана после, защото нито един, уважаващ достойнството и авторитета си мъж в рода ни, не смееше да застане очи в очи с тигрицата, когато е в подобно настроение. Разбирате, че щом за гардероба на сестра си се беше загрижила, колко други аспекти от живота на всички ни контролираше брилянтно.

От редовността на стомашно-чревния ни тракт го семейния ни статус във всеки един

момент. Често тя беше единственият изход от много заплетени ситуации. За нея близките ѝ бяха богове. И тя им служеше. Друг е въпросът дали те го искаха винаги. Подробност, която не я интересуваше твърде. И до днес имам чувството, че единственото, което водеше майка ми в тези мисии, беше гласът на баба ми Йенова:

– Варта, ти си най-голямата и най-силната. Направи така, че гърбът им никога да не опре земята!!!

Нали знаете, че битката се губи в мига, в който гърбът ти опре в земята?

Тези тримата бяха преживели много заедно. И глад, и смърт, и радост, и имане, и нямане. Караха се жестоко, но всички знаехме, че трябва да стоим настрана, защото на мига се изправяха срещу ималия неблагоприятното да се намеси.

Като глутница. Толкова силни и толкова еднини. Великани! Двамата вече ги няма. Остана само милата ми леля. Ще я запомня с култовото:

– Как си, танти? – винаги се обръщам към нея с това обръщение, но арменското е моракуйр (сестра на майката).

– Слава на Бога, добре съм, жива съм!
